

## Nowa KE: bezpieczeństwo i obrona w rękach bałtyckiego duetu

Łukasz Maślanka

17 września przewodnicząca Komisji Europejskiej (KE) Ursula von der Leyen przedstawiła proponowany skład nowego kolegium komisarzy. Zgodnie z wcześniejszymi zapowiedziami utworzono nowe stanowisko komisarza ds. obrony i przestrzeni kosmicznej – funkcję tę powierzono byłemu premierowi Litwy Andriusowi Kubiliusowi (EPP). Będzie mu podporządkowana powołana w 2021 r. Dyrekcja Generalna ds. Przemysłu Obronnego i Przestrzeni Kosmicznej (DG DEFIS), dotychczas znajdująca się w portfolio komisarza ds. rynku wewnętrznego. W ramach KE Kubilius będzie podlegał wiceprzewodniczącej ds. suwerenności technologicznej, bezpieczeństwa i demokracji Hennie Virkkunen (EPP, Finlandia), a nie – jak wcześniej spekulowano – wysokiej przedstawiciel UE ds. polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, którą zostanie była premier Estonii Kaja Kallas (Renew Europe).

Przewodnicząca KE poleciła Kubiliusowi i Kallas współpracę w zakresie budowy „europejskiej unii obronnej”, w tym wspólnych projektów, takich jak zaproponowana przez Polskę i Grecję europejska tarcza obrony przeciwlotniczej. Będą oni też zobowiązani, żeby przygotować w trakcie pierwszych 100 dni urzędowania białą księgę w sprawie przyszłości obrony europejskiej, a także działać na rzecz zacieśnienia kooperacji między UE a NATO. Priorytetem nowej wysokiej przedstawiciel ma być m.in. dalsze wszechstronne wspieranie Ukrainy „tak długo, jak będzie to konieczne”, zaś komisarza ds. obrony – wdrażanie Europejskiej strategii przemysłowej w zakresie obronności (EDIS) i pilotowanie procesu legislacyjnego Europejskiego programu inwestycji w dziedzinie obronności (EDIP, zob. [Imperatyw współpracy: strategia Komisji Europejskiej na rzecz przemysłu zbrojeniowego](#)). Ze względu na szczegółowość procedury zatwierdzenia komisarzy w Parlamencie Europejskim rozpoczęcie pracy przez nową KE może nastąpić dopiero na przełomie 2024 i 2025 r.

### Komentarz

- **Powierzenie dwóch kluczowych stanowisk w zakresie polityki bezpieczeństwa i obrony UE politykom z państw bałtyckich świadczy o tym, że rosyjska pełnoskalowa agresja na Ukrainę miała wpływ na sposób myślenia europejskich elit, w tym samej von der Leyen.** Choć Kallas i Kubilius wywodzą się z różnych grup politycznych, to łączy ich wspólna ocena realności zagrożenia ze strony Rosji oraz traktowanie działań UE w zakresie bezpieczeństwa i obrony jako komplementarnych w stosunku do tych podejmowanych przez NATO. Obydwoje otrzymali od przewodniczącej KE pisemne wytyczne nakazujące współpracę z pozostałymi członkami kolegium w sposób odzwierciedlający

różnorodność priorytetów oraz wrażliwości poszczególnych państw członkowskich i grup politycznych. Konieczność ich uwzględnienia będzie akcentowana w trakcie wysłuchań przed komisjami Parlamentu Europejskiego.

- **Priorytetami nowej KE będzie sprzyjanie konsolidacji europejskiej branży obronnej oraz tworzenie „wspólnego rynku produktów obronnych”. Portfolio Kubiliusa będzie skupiało się na zagadnieniach związanych ze wsparciem europejskiej bazy technologiczno-przemysłowej sektora obronnego (EDTIB).** Pogodzenie sprzecznych interesów dużych oraz średnich i małych państw członkowskich, a także wielkich europejskich koncernów zbrojeniowych stanowi wyzwanie dla polityka wywodzącego się z małego kraju. Można się spodziewać, że w większym stopniu będzie on wspierał interesy małych i średnich przedsiębiorstw sektora obronnego oraz podkreślał potrzebę uwzględnienia geograficznego parytetu beneficjentów unijnych funduszy wspierających EDTIB i państw wydających przynajmniej 2% na cele obronne.
- **Aktywność wysokiej przedstawiciel Kai Kallas będzie miała kluczowe znaczenie dla inicjowania nowych sankcji wobec Rosji i Białorusi czy wsparcia wojskowego dla Ukrainy.** Od Kallas oczekuje się jednak również aktywnego uczestnictwa w kształtowaniu nowego Paktu na rzecz regionu Morza Śródziemnego czy unijnej strategii bliskowschodniej.
- **Silny polityczny głos wysokiej przedstawiciel i komisarza ds. obrony będzie konieczny w trakcie zbliżających się negocjacji wieloletnich ram finansowych, aby zwiększyć unijne środki na wzmacnianie bezpieczeństwa państw członkowskich UE.** Obydwoje mogą też odegrać istotną rolę w przekonaniu krajów unijnych do hojniejszego dofinansowania mobilności wojskowej, mechanizmu reagowania kryzysowego i obrony cywilnej.
- **Kluczowym zagadnieniem dla polityki obronnej UE pozostaje współpraca i koordynacja działań z NATO.** Podniesieniu jej na wyższy poziom przeszkadzała dotychczas blokada ze strony pojedynczych państw członkowskich jednej lub drugiej organizacji. Kallas i Kubilius mogą jednak działać na rzecz uniknięcia rywalizacji oraz dublowania struktur i kompetencji obydwu organizacji w takich sferach jak struktury planistyczne i sztabowe czy też certyfikacja produktów wojskowych.